UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

ptorum, & ſic pro rata fructuũ, & nõ ſimpliciter pro
rata temporis. Vel ſecundò põt reſponderi textui in
23 d.l.ſicut. in fi.cum ſeq. † ꝙ inquantum dicit penſio-
nem deberi pro portione tẽporis, debet intelligi nõ
ſimpliciter pro portione temporis, ſed contẽplatio-
ne, & reſpectu fructuũ, & ſic reſpectu temporis, quo
quis fructus percepit per notat. per Sali. in d.l.licet. &
per gl. in d.l.ſi quis fundũ. §.Imperator. cũ alijs ſupra
adductis, quæ non repeto. Vltimò põt reſponderi, ꝙ
inquantum dicit, pro portione temporis, debet intel-
24 ligi, hoc eſt pro portione fructuum, qm̃ † in contra-
ctu locationis tp̃s, & annus ex perceptione fructuũ,
& reſpectu culturarum computatur, ac cõſideratur,
& non per menſes, neq; per dies. Vnde tot ſunt anni,
quot ſunt culturæ, & fructuum perceptiones, ẽt ſi in
vno anno naturali duæ contingant culturæ, & perce-
ptiones fructuũ, nam ille annus in contractu locatio
nis conſideratur, & iudicatur vt bienniũ. Eodem mo
do ſi in biennio, vel quinquennio vnicus tm̃ fructus
percipiatur, illud bienniũ, vel quinquenniũ vt vnus
annus conſideratur, vt s̃. plenius dixi. Et ſic ille tex. in
d.l.ſicut. inductus pro nobis faciet, non autẽ contra.
¶Non obſtat ẽt. l.ſi quis fundũ. in fi. cum ſeq. l.qui in-
ſulam. in princ. & in §.1. l.ſed addes. §.ſi quis. ff. locat.
25 & not. per Bal. & alios in d.l.ædem. cum ſim. qm̃ † il-
la procedũt, & habent locũ in prædijs vrbanis, vt pro
rata tẽporis, quo conductor habitauit, penſionẽ ſol-
uere teneatur, & ratio eſt, quia in illis ſoluẽdo pro ra-
ta tpis, quo habitauit, & durauit locatio, cõductor dr̃
ſoluere non pro rata tẽporis ſimpliciter, ſed pro rata
fructuũ, nam donec habitat, quotidiè, & qualibet ho
ra fructus ex prædio vrbano ꝑcipere dr̃, vt inquit glo.
in d.§.qui impleto. & ibi Bart. & Sali. cum ſimil. ſupra
alleg. & ſic illa iura magis pro opinione ſupra tradita
faciunt, nec in contrarium allegari merentur. ¶Vlti
mò non obſtat id, qđ habetur in d.l.diuortio. in prin.
& in §.1. cum ſeq. vbi fructus, & penſiones vltimi an-
ni, quo matrimonium fuit ſolutum, debẽtur marito
pro rata anni, & temporis, quo matrimonium dura-
26 uit, non habito reſpectu ad fructus, quoniã † dico il-
lud & in facto, & in rõne eſſe à caſu noſtro diuerſum,
vt de ſe patet, nam ibi non dubitatur, neq; deciditur,
an conductor teneatur ſoluere totam pẽſionem, vel
partem, præſupponitur enim conductorẽ ſoluere in-
tegram penſionem, ſed dubitatur, an debeat ſoluere
ipſi marito integraliter, vel pro rata tẽporis, & anni,
quo matrimoniũ durauit, & deciditur ibi, ꝙ pro por-
tione temporis, & ratio eſt, qm̃ marito debentur fru-
ctus rei dotalis pro oneribus matrimonij. l.pro one-
rib. C.de iure dot. l.dotis fructus. ff. eo. tit. in prin. cum
ſim. & ideò maritus eatenus fructus rei dotalis lucra-
tur, quatenus onera matrimonij ſuſtinuit, & ita pro-
cedat d.l.diuortio. quandiu enim matrimoniũ dura-
uit, tãdiu maritus onera matrimonij ſuſtinuit, & quo
tidiè maritus onera matrimonij ſuſtinet. Vnde pro
qua parte anni onera ſuſtinuit, pro ea parte lucratur
fructus, & penſiones quæ ſunt fructus ciuiles, vt not.
in d.l.diuortio. & in l.mercedes. ff. de petit. hæred. &
hæc ſunt de mente Bart. in d.l.diuortio. §. è cõtrario.
Quæ ratio ceſſat in caſu noſtro, quia conductor quo-
tidiè fructus ex fundo locato non percipit, ſed ſuo tẽ-
pore tm̃. d.l.diuortio. & ideò non pro portione tem-
poris ſimpliciter, ſed pro rata fructuum perceptorũ
teneri debet. Et ita iuris eſſe exiſtimo. Laus Deo.

S V M M AE.

1 Conſtitutum fictam traditionem operatur, & quam poſſeſſionem transferat. & num. 43.

2 Venditor ad quam traditionem rei venditæ teneatur.

3 Venditor non cogitur neceſſario rem emptoris facere, ſicut is, qui rem ſtipulanti ſpopondit.

4 Poſſeſſio in locatorem per rei conductionem dicitur [...] *Et quæ nume. 43.*

5 Venditor quomodo pro parte ſua id, ad quod ex [...] *tionis tenebatur, adimpleuiſſe dicatur.*

6 Ad pœnas. l.ſi quis maior. C.de tranſact. vt agi poſſ[...] *rantur. & num. 45.*

7 Dolus requiritur, nec culpa ſufficeret ad incurrend[...] *ſi quis maior.*

8 Periurium ſine dolo committi non poteſt.
Et an in dubio dolus in maiore iurante, qui poſtea [...] *trauenit, præſumatur. num. 47.*

9 Vendi etiam res aliena poteſt.
Et quomodo venditio valeat.
Et ad quid venditor emptori teneatur. num. 48.

10 L.ſi quis maior. C.de tranſactio. in alijs quoque [...] *fidei vltra contractum tranſactionis locum hab*[...]

11 Locator non reficiens ædificia exuſta vſum, & pa[...] *præſtat, & eius temporis tantum, quo ædificia* [...] *ces præſtatur.*

12 Contrauentum tranſactioni, ſeu contractui non dici[...] *fuerit vexatus. Quod limitatur. num. 51.*

13 De euictione contra venditorem agi non poteſt ante, [...] *catur. Et quando hoc ſit verum, & quando ſecus* [...]

14 Venditor de natura contractus emptionis, & vend[...] *teneatur.*

15 Poſſeſſio vacua à venditore emptori tradita non [...] *ſit in poſſeſſione eiuſdem rei etiam cauſa rei ſer*[...] *vel legatorum, vel ventris nomine.*

16 Venditor quando, & quo emptorem faciat domin[...] *in eum vſucapiendi, ſeu præſcribendi condition*[...]

17 Venditor tenetur de euictione, etiam ſi non fuerit [...]

18 Venditor vt tradat rem, & poſſeſſionem vacuam [...]

19 Nec eſt liberatus per ſimplicem rei traditionem, [...] *quoque vacuam tranſtulerit.*

20 Dominium poteſt quidẽ transferri per ſolam rei tr[...] *tranſlatione poſſeſſionis vacuæ, ſed tamen* [...] *beratur, niſi tota poſſeſſio, & vacua ſit ipſi*[...]

21 Poſſeſſio vacua quando dicatur ita, vt venditor [...] *quando ſecus.*

22 Tradita res, & poſſeſſio vacua non cenſetur, [...] *tionem fuit aduocata, vel facilè poteſt aduocari.*

23 Promittens per ſtipulationem rem, eiusq; poſſeſſ[...] *tradere, quando obligatus ſit, vel dominium,* [...] *piendi, aut præſcribendi cõditionem transferre,* [...] *facti traditionem non liberetur. & nu. 35.*

24 Libera res, ſeu poſſeſſio tradita non dicitur, quæ [...] *parte aliena apparet. & num. 32.*

25 Promiſſor præcisè tenetur facere, nec ſoluendo [...] *tur, vbicunque promiſſioni rei tradendæ, ſeu pr*[...] *adiectum eſt iuramentum.*

26 In mora cõſtituitur quis per interpellationẽ mãdato [...]

27 In mora venditor dicitur cõſtitutus, niſi pro parte ſua [...] *quando ſibi pro parte emptoris fuit contractus* [...]

28 Contra vẽditorem, qui rem, ſeu eius partem, illiusq; [...] *emptori vacuam, liberam, & nullo modo aduocat*[...] *didit, prout tradere promiſit, & iurauit, poteſt* [...] *quis maior. C.de tranſact. etiam ad reſciſſionem* [...] *præiudicium ipſius venditoris agi. & nu. 39.* [...]

29 Vendens rem totam ſimpliciter intra certos con[...] *menſuræ, non faciendo mentionem, quòd pro pa*[...] *alio communis, vel aliena, totam vt propriam,* [...] *ſolum, quod in re habebat, vendidiſſe cenſetur.*

30 Et hoc, ſi emptor venditoris ius ignoraſſet, ſecus ſi [...]
Et quid ad emptori ignoranti venditor teneatur.

31 Poſſeſſionem vacuam tradidiſſe non dicitur ille, qui rem [...] *in totum, vel pro parte ab alio poſſeſſam, ſiue* [...]

33 Rem à nullo aduocatoriam non tradit ille, qui rem [...] *pro parte alienam tradit.*

34 Venditor de euictione tenetur, nec rẽ, vt tenebatur, [...] *ſi res ẽt rõne ſolius poſſeſſiõis euincatur, vel facilè* [...]

36 Minorum res nec vſucapi, ſeu præſcribi, nec alienari [...]

7 Pœna adiecta non quantitati, ſed facto, ſeu dationi certæ rei, & ſpecie de iure canonico, & in foro eccleſiaſtico exigi poteſt.

8 Pœna promiſſa principaliter in caſu, quo promiſſa, & conuenta iu rata obſeruata non fuerint, & conſequenter in caſu l. ſi quis maior. C. de tranſact. uſque ad quadruplum aſcendere poteſt.

39 Emptor an totum à contractu uenditionis recedere, & ad illius reſciſſionem, nec non ad pœnas promiſſas agere poteſt, ubicunque res tota, quæ fuit ei ſimpliciter uendita, non tradatur, ſed pro parte, & appareat aliena, & nu. 41.

40 Venditor obligatus ad rem, eiuſque poßeſſionem uacuam, & liberam tradendam, illã pro parte tantum uacuam, & liberam tradendo non liberatur, nec pœnam promiſſam euitat.

41 Venditor rem alteri obligatam uendens ſimpliciter, & illam emptori ignoranti tradens, tenetur emptori ad intereſſe.

44 Venditor per ſimplex cõſtitutum non cenſetur totaliter liberatus, quin ad traditionem facti ita teneatur, quòd in emptorem dominium, uel quaſi, & poſſeſſio uacua, libera, & nullo modo aduocatoria transferatur.

46 Vendens rem ſimpliciter ignoranti ius uenditoris dicitur in dolo, ſi res illa ſit in totum, uel pro parte aliena.

Dolus in dubio præſumitur in maiore 25. annis iurante, qui iuramento ſuo contrauenient promiſſa iurata non adimpleuit.

49 Promiſſa, & iurata non obſeruans priuatur ſolum actione orientē ex contractu, ſuper quo deliquit, non autem alia, quæ ex alio contractu, aliaque cauſa ſibi acquireretur.

50 Conductor ubicunque non poteſt uti frui re conducta potius facto alterius, & caſu fortuito, quàm facto locatoris non ad reſciſſionem contractus, ſed ad mercedis remiſſionem agit.

51 Conuentis contrauentum dici poteſt etiam ante, quàm quis fuerit monitus, eo ipſo, quod quis promiſſa, & conuenta non obſeruauit, in mora faciẽdi fuit, quãdo in cõtractu iuramẽtũ adeſt.

52 Contra uenditorem, qui ſcienter rem alienam uendidit, etiam antequam res euincatur, agi poteſt, & quomodo.

EPITOME.

Vendens rem aliquam totam ſimpliciter intra certos confines, & certæ menſuræ, nulla facta mentione q; eſſet cum alio communis, & ſic pro parte aliena, & iuramẽto ſolemni ſub pœna duplici promittẽs ipſius rei uẽditæ, & cuiuslibet eius partis, & iuris poſſeſſionem, ac rem ipſam uacuam, liberam, expeditã, nulloque modo aduocatoriam eidem emptori tradere, & rem, quæ poſtea appareat pro parte aliena, & ab alio poſſeſſa, tradiderit, non dicitur rem, eiuſq́ue poſſeſſionem, & cuiuslibet partis ipſius uacuam, liberã, nulloque modo aduocatoriam tradidiſſe, nec cõtractum pro parte ſua adimpleuiſſe, prout promiſit, & iurauit, & ideo ↄ eũ tanquã in mora cõſtitutũ, & periurũ non ſolum ad pœnã dupli cõuẽtã, ſed ad alias quoq; pęnas l. ſi quis maior. C. de tranſac. & ad reſciſſionẽ cõtractus in ſui præiudiciũ rectè per emptorem agi pôt.

CONSILIVM CLVIII.

IN præſenti cauſa uidetur dicendum, ꝙ Titius uenditor contractum uenditionis ꝓ parte ſua adimpleuerit, & conuenta, ac ꝓmiſſa in inſtrumẽto uẽditionis Sẽpronio emptori obſeruauerit, & conſequenter pro parte Sẽpronij non poſſit contra ipſum Titium agi, intentando remediũ l. ſi quis maior. C. de tranſact. ſeu aliud remedium ad reſciſſionẽ contractus in præiudiciũ dicti Titij, & ad alias pœnas d. l. ſi quis maior. & prout ĩ libello pro parte Sempronij contra Titium producto latius continetur. Nã Titius uenditor rem uenditam ipſi Sempronio tradidit, illamq́; ſe noĩe Sempronij
1 poſſidere conſtituit: † per quod conſtitutum, quod fi ctam traditionem operatur. l. certe. §. 1. ff. de precar. & habetur in l. quædam mulier. ff. de rei uendica. poſſeſſio naturalis, & ciuilis rei uenditæ in Sempronium emptorẽ translata dicitur, ut habetur in l. quod meo. & ibi glo. & in l. interdum. in fin. & ubique Bart. & doctores omnes. ff. de acquir. poſſesſio. ex quo ſequitur,
ꝙ in ipſum Sempronium rei dominiũ, uel quaſi trãſ-
2 latum dicitur, nam † uenditor tenetur dũtaxat ad traditionem rei uenditę non nudam, ſed ad illam traditionẽ, quæ cauſam bonorum habet, uidelicet ut ſi uẽditor ſit dominus, tradendo dominium transferat, ſi uerò non ſit dominus, tradendo transferat uſucapiẽdi conditionem. l. clauibus. ff. de cõtrah. emp. l. in cõuentionalibus. cum ibi not. in fi. ff. de uerb. obliga. & habetur in l. ſi ſtipulatus. in prin. ff. de uſuris. cũ ſimili-
3 bus. † qui enim uendidit, neceſſe non habet fundum emptoris facere, ſicut cogitur ille, qui fundum ſtipulanti ſpopondit. l. ſi ita. in fin. ff. de contrahen. emp. & l. ex empto. in prin. ff. de actio. emp. ¶ Pręterea Titius uenditor poſt contractũ uenditionis rem ab ipſo Sẽpronio ad certum tempus conduxit, ut ex inſtrumento locationis apparet, ex quo conſtat poſſeſſionẽ rei uenditæ fuiſſe in Sempronium emptorẽ, & locatorẽ
4 translatam, quia † per conductionẽ rei poſſesſio, quæ erat penes conductorem, dicitur in locatorẽ transferri. l. quędam mulier. & ibi Bar. ff. de rei uendica. habetur in l. ſi quis argẽtum. §. pen. C. de donatio. l. ſi quis ante. ff. de acqui. poſſ. & per Alex. in d. l. quod meo. cũ
5 ſimilibus. Vnde † cum ipſe Titius rem uenditam tradiderit, & illius poſſesſionem in emptorem tranſtulerit, & conſequenter dominium rei, uel quaſi, hoc eſt uſucapiendi conditionem, apparet Titium pro parte ſua adimpleuiſſe omne id, ad quod ex contractu uenditionis tenebatur. l. 1. cũ ibi not. ff. de actio. emp. & ibi Bart. & alii; & ideo cõtra eum remedio d. l. ſi quis
6 maior. ad pœnas ibi contentas agi non poteſt, † ad quas non agitur, niſi quinque concurrentibus ſecundũ Pau. de Caſt. & modernos ibi, & primo, ꝙ ↄhẽs, q ſup ↄ̃ctu iurauit, fuerit maior uigintiquinq; annis. Secundo, ꝙ trãſactio, ſeu ↄ̃ctus ſuper quo fuit iuratũ, & factus fuerit ſpõtè, & nulla coactione interueniẽte. Tertio ꝙ ↄ̃ctus fuerit ꝑ Deũ, uel per Principẽ iuratus. Quarto, ꝙ qs ſuo iur̃o, ſeu promiſſioni ſuæ iuratæ ↄ̃uenerit. Quinto, ꝙ qs dolosè ↄ̃uenerit, ſeu promiſſa,
7 & cõuẽta nõ obſeruauerit, † & ſic dolo ↄ̃uenerit iur̃o, adeò ꝙ culpa nõ ſufficeret, ut ſingulariter uoluit Bal. in l. obſeruare. §. proficiſci. ff. de offic. proconſul. & lega. tum quia d. l. ſi quis maior. eiuſq́ue diſpoſitio, & pœna propter periurium, illiuſq́; pœnam emanauit,
8 & † periurium ſine dolo committi nõ pôt. §. item opponit. 22. q. 2. gl. in c. breui. de iureiuran. & notant doctores in c. 1. de delict. puerorum. l. qui iuraſſe. & ibi Pau. de Caſt. & Alex. ff. de iureiuran. tum ẽt quia in d. l. ſi quis maior. imponitur pœna infamiæ: ex ſola aũt culpa, niſi adſit dolus, quis non infamatur, & ita ſequitur Alex. in l. fi. circa finem. ff. qui ſatiſdare cogan. & in conſi. 92. incipiẽ. inſpectis his, quæ in themate narrata ſunt in pen. colum. uol. 1. Sed ex parte Titii uenditoris dolus aliquis non interuenit, quia pro parte ſua adimpleuit omnia, ad quæ occaſione inſtrumenti uenditionis tenebatur, ut ſupra, ergo contra eum remedio d. l. ſi quis maior. agi non poteſt, nec is pœnas in d. l. contentas. incurriſſe dicitur. ¶ Rurſus dato, ꝙ res uendita in totum, uel pro parte eſſet aliena, tamen propter hoc nec pœnas d. l. ſi quis maior. nec alias pœnas conuentionales incurriſſe dici dẽt, ſi pro parte ſua contractum adimpleuit, ut quia rem uenditam tradiderit, illiuſq́; poſſesſionem in emptorẽ trãſ-
9 tulit, quoniam † etiam res aliena uendi pôt. l. rẽ alienam. cum ibi not. ff. de contrahen. emp. & res bona fide uendita propter minimam cãm inempta fieri nõ debet. l. res bona fide. ff. de contrah. empt. ¶ Animaduertatur ẽt, quoniam uidetur, ꝙ dictus Sempronius emptor, qui poſtea rem emptam uẽditori locauit, & illã ei ad utendũ, & fruendũ cõceſſit, dicatur promiſſis, & cõuẽtis ĩ inſtrumẽto dictæ locationis ↄ̃ueniſſe,

& conſequenter in pœnas d.l.ſi quis maior.incidiſſe,
cũ periurium incurrerit, & ſic tanquam periurus nõ
ſit audiendus,ſed totaliter excludendus ab omni eo,
quod ſibi ex inſtrumento locationis, ac ẽt ex contra-
10 ctu emptionis acquiri potuit, quia † diſpoſitio d.l. ſi
quis maior locũ habet non ſolum in contractu tran-
ſactionis, ſed etiam in alijs contractibus bonæ fidei,
ut in contractu emptionis,& uenditionis, locationis
& conductionis,ut uolunt doct.cõmuniter Bar.Pau.
de Caſt.Alex.& alii in d.l.ſi quis maior. per illum tex
11 tum.Nam in caſu noſtro†Sempronius.qui rem loca
tam ipſi Titio conductori ad utendum, & fruendum
cõceſſit,ac iurauit &c. noluit reficere uillam exuſtã,
nec ſtabulum fundi,ubi greges, & boues ipſius colo-
ni ſtare oporteat,ergo uſum,& patientiam rei,prout
iurauit,& tenetur,præſtare non dicitur.l.ex cõducto.
in prin.l.cum in plures.in prin.& l.ſi uno.§.ubicunq;.
ff.locati.& tex.in l.ſi quis domum.in fi.ff.eod.titu. di
cit,ꝙ in exuſtis quoque ædibus eius temporis tantũ,
quo ædificium ſtetit,mercedem præſtandã reſcripſe-
runt.l.ſed addes.§.ſi quis cum in annum.ff. eod. titu.
tanquam periurus igitur non eſt audiẽdus, ſed puniẽ
dus, prout habetur in d.l. ſi quis maior. & argu.d.l.ſi
uno.§.ubicunque.in fi.uer.& d. l. ex cõducto.in prin.
ibique Bar.& Pau.de Caſt.¶Præterea nõ uidetur poſ
12 ſe agi remedio.d.l.ſi quis maior.quia†nõ uidetur trã
ſactioni, ſeu contractui contrauentum, donec quis
non fuerit uexatus,ut eſt glo.ſingularis.in clem.1.in
uer.uexare.de reſcrip.quam do.Card. ibi in fi. multũ
in hoc commendat. Sed Sempronius emptor ab ali-
quo circa rem emptam,ſeu eius poſſeſſionem nõ ue
13 xatur,ergo &c. Vltimo † contra uenditorem nõ põt
de euictione agi ante,quàm res euincatur,quia uẽdi
tor tenetur ſolum tradere,& facere,ꝙ emptori liceat
habere.l.qui rem.& l.euicta. ff. de euict.l.qui rem. C.
eodem tit.& l.1.C.de rer.permu.ergo emptor in ca-
ſu noſtro contra Titium agere non potuit. ¶ His ta-
men omnibus non obſtantibns,cõtrariam ſñĩam ve
riorem,ac probabiliorem eſſe puto, ꝙ Titius uendi-
tor tanquam periurus ſit cenſendus, propterea quod
ab eo promiſſa, conuenta, & iurata in inſtrumento
uenditionis non obſeruauit, & ſic in pœnas.d.l.ſi qs
maior.incurriſſe dicatur, & ſit condemnandus, ꝓut
per Sempronium in libello per eum porrecto petitũ
fuit;& ad ita concludendum moueor ex pluribus, &
14 in primis pręſuppono, † ꝙ de natura contractus em-
ptionis,& uenditionis eſt,ꝙ uenditor rem tradere te
neatur l.ſi ſtipulatus.ff.de vſuris.l.ſi ita. in fi.ff.de con
trahen.emp.& l.ex empto.in prin.ff.de actio.emp.itẽ
ꝙ rem,eiusq; poſſeſſionẽ, & cuiuslibet eius partis ua
cuam,liberam,expeditam,& à nemine aduocatoriã
tradere teneatur.l.ſi in emptione.§.uacua.& §.fin.cũ
l.ſeq.in prin.& ibi nota.ff.de actio.empt.c.cum Ioan
nes.cum ibi not.de fide inſtrum.l.ſi pater.C.de actio.
emp.& habetur per Barthol.Soc.in conſi.208.in 3.co
lum.in prin.uolum.2.& eſt tex.ibique Bal. & alii in l.
ex prædijs.C.de euict.ubi Bal.inquit,ꝙ vendens rem
ſimpliciter uidetur illam tanquam liberam,& nemi-
ni obligatam uendere,& cum plena dominii transla
tione dari debet,& Hoſtien.in ſumma.de emp. & uẽ
dit.in §.& ad quid dicit,ꝙ uenditor rem tradere tene
tur.l.1.& l.ex empto.ff.de actio. emp. & ſic uacuã te-
netur tradere poſſeſſionem,hoc eſt ut emptor ſit po-
tior,ita ꝙ ab eo nequeat aduocari, aliàs perinde eſt,
15 ac ſi tradita non fuiſſet.† Quid .n.ſi alius ſit in poſſeſ-
ſione eiuſdem rei cauſa rei ſeruandæ tãtum, uel lega
torum, uel mulier uentris nomine, & quidem tunc
poſſeſſio uacua tradita nõ dicitur,prout uacuam tra-
dere uenditor tenetur l.1.§.1.l.2.§.1. & fin.l.datio. in
prin.l.uenditor. & l. emptorem. §. idem neratius. ff.

16 de acti. emp. †Si uerò res,& poſſeſſio uacua...
emptorem facit dominum,quum de pretio...
factum,uel fides habita fuerit. l.ut res.l.quod...
di.ff.de contrahẽ.emp.l.exempto. ibiq; gl. &...
de actio.emp.ĩ prin.l.procuratoris.§.ſed ſi...
tributo.& ſi uenditor fuerit dominus,ut ibi...
uenditor rem traditam tradendo non facit...
dominum,ſed in eum uſucapiendi,ſeu præ...
conditionem transfert.l.clauibus.ff. de...
17 &†venditor de euictione tenetur, etiam...
de euictione promiſſum,quia hoc eſt de...
tractus l.non dubitatur. cum ibi no.C....
18 dicit Hoſtien.in loco præallegato.Et†...
in l.ſi pater.C.de act.emp.dicit, ꝙ uend...
ueniri,ut rem tradat,& hoc in facto con...
tradat rem,& poſſeſſionẽ uacuam, & hoc...
iure,quia poſſeſſio eſt iuris.l.perægre.in pr...
qui.poſſ.& quamuis hoc ad dominij tran...
ſit neceſſarium,quia ſufficit nuda facti tra...
hac nuda tradõne, quæ eſt facti, licet poſſeſ...
non transferatur.l. ſi fundum. ff.de fundo do...
ibi not.†tamen uenditor poſt obligationem,
19 poſſeſſionem uacuã trãsferendã tenetur,...
ratus per ſimplicem facti traditionem,ſi poſ...
uacuã non tranſtulit, & ſic põt adhuc co...
2.§.1.& §.fi.cum l.ſeq.ff.de actio.empt....
habentur in l.cum res per Cyn.C.de prob...
Pau.de Caſt.in d.l.2.§.uacua.ff.de actio.em...
licet uenditor non obligetur ad dandum,...
tamen ad alia tria ex natura contractus,...
tradendam rem d.l.ex empto.in prin.cum...
allegatis.Secundo ad transferendam poſſeſ...
Tertio ꝙ res,eiusq; poſſeſſio ſit uacua,& h...
tima probantur in d.§.uacua.cum ſimilib...
20 ductis.Nec obſtat id, † quod habetur in d...
per gloſam,quia verum eſt, ꝙ dominium...
ferri abſque eo,ꝙ poſſeſſio transferatur,...
tur uacua,ſi tradens erat dominus,vt ibi,...
liberatur rẽ tradens,niſi faciat poſſeſſion...
ipſius emptoris,& ꝙ illa poſſeſſio ſit uacu...
vacua,& habetur per Cyn. in d.l.cum res...
de Caſt.etiam dicit,ꝙ venditor ad tradẽ...
21 ferendum poſſeſſionem rei vacuam ten...
vacua dicitur poſſeſſio illa,in qua nullus...
autem alius participet, non dicitur vacu...
rea ſi tu mihi vendidiſti fundũ, cuius poſſeſſionẽ...
beas, ſi alius ĩ tenutã dicti fundi ex prio...
ſus erat,ꝗ nõ dr̃ poſſidere.l.ſi duo.§.credit...
poſſid.l.3.§.fi.ff.de acq.poſ.& tu mihi fund...
ſti,& ſic poſſeſſionẽ rei,quã habebas,in me t...
certè nõ es ꝑ hoc liberatus, quia vacuã po...
nõ tradidiſti,ſicuti ex natura ꝯctus debuiſti...
immiſſus põt me in poſſeſſione turbare, vt...
22 de Caſt.Itẽ†nec res,nec poſſeſſio vacua ce...
dita,quæ poſt traditionẽ,vel fuit aduocata,...
põt aduocari,ut quia ſit aliena in totũ, vel...
& tunc venditor non dr̃ promiſſionẽ,ſeu...
parte ſua adimpleuiſſe d.l.datio.cũ ibi no...
23 que Bar.& alii.Sciendũ eſt ẽt,†ꝙ ille,qui...
poſſeſſionẽ vacuã tradere per ſtipulationẽ...
nõ dr̃ ſimpliciter ꝓmittere factũ, ſed talis...
cãm bonorũ in ſe hẽt,quando ſumus in cõtrac...
cuius natura ſit,vt tradens dominiũ transfera...
dominus,aliàs vſucapiẽdi cõdõnẽ,ut ẽ ꝯctus...
nis,& uenditionis.Nam ſi in tali contractu q...
pulationẽ promittat poſſeſſionẽ vacuã trade...
tur,& obligatus eſt uel dominiũ trãsferre,ſi...
nus,vel ſaltẽ vſucapiendi conditionẽ,ſi non...
nus,alioqn ꝓmiſſor nõ liberatur.l. in ꝯuentiona...
in fin. ibiq; Bar.& omnes cõiter.ff.de uerbo...

Præſup...

¶Præſuppono etiam,† ꝙ res, ſeu poſſeſſio non dici-
tur libera tradi, quæ in totum, uel pro parte aliena ap
pareat. l. ſuper fundo. & ibi gl. Salic. & Alex. C. de tran-
ſact. & in moder. dicentes etiam, ꝙ in dubio ille, qui
rem ſimpliciter tradere promiſit cenſetur promiſiſſe
illam tradere liberam. ¶Præſuppono adhæc, ꝙ in ter
minis patris Titius uenditor cum iuramento ſolē-
ni promiſit ipſius rei uēditæ, & cuiuslibet eius partis,
& ipſam poſſeſſionē, ac rē ipſam uacuā, liberam, & ex-
peditam, & ſic uacuam, liberam, & expeditā, & nul
lo modo aduocatoriam tradere, & prout latius in in-
ſtrumento uenditionis continetur; & nihilominus ſi
prædicta omnia; & ſingula nō faciet, nec obſeruabit,
dictus uenditor dare, & ſoluere ſolemni ſtipulatione
promiſit per ſe, & ſuos hęredes dicto emptori ibidem
præſenti pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſti-
pulanti duplum dicti pretij pœnæ nomine ſolemni
ſtipulatione promiſſę infra octauam diem immedia-
te ſequentem poſtquam in ipſam pœnam inciderit.
Ex quo infertur, ꝙ Titius fuit præciſè obligatus rem,
& poſſeſſionem rei uacuam, liberam, & expeditam,
& à nullo aduocatoriam tradere adeò, ꝙ ſoluendo in
25 tereſſe non diceretur liberatus, quia † ubicunque pro
miſſioni rei tradendæ, ſeu promiſſioni facti adiectū
eſt iuramentum, promiſſor tunc præciſè tenetur tra-
dere, ſeu facere, nec ſoluendo intereſſe liberatur, ut
in c. ſi ep̃s præla. uices ſuas, & ibi Ant. & ita tenet, ple-
ne determinat Alex. in l. ſtipulationes. non diuidū-
tur [illegible] colum. ff. de uerb. oblig. & habetur per Ro-
manum in rub. de arbitr. col. 25. ¶Vltimo præſuppo
no pro parte Sēpronij emptoris diebus elapſis fuit
Titio uenditori, notificatum, ac proteſtatum, ꝙ infra
certum tempus deberet omnia conuenta, & promiſ-
ſa, & iurata in inſtrumento uenditionis ipſi Sempro-
nio adimplere, & obſeruare, aliogn ei proteſtabatur
de pœnis conuentionalibus, iuris, & ſtatutorū, & de
26 damnis, & intereſſe ipſius emptoris, † per quam inter
pellationem de mandato iudicis factam Titius uen-
ditor fuit in mora cōſtitutos, iuxta l. datio. §. ſi per uē-
ditorem cum gl. ff. de actio. empt. & argumen. l. ſi ex
legati cauſa cum ibi not. ff. de uerborum obliga. & l.
27 mora in prin. ff. de uſuris. Immò † abſque interpella-
tione aliqua Titius uenditor dicitur in mora conſti-
tutus ex quo ſibi pro parte emptoris contractos fuit
[illegible], ſoluendo totum, & integrum pretiū, ut
notat Bar. in l. de diuiſione. ff. ſolut. matrimo. & in l.
[illegible] ff. ſi certū peta. l. iulianus. §. offerri. ff. & in §. ex
uendito cū ibi not. ff. de act. empt. cum ſim. ¶His ita
præſuppoſitis modo ad principale dubium inferēdo
uidetur de iure omnino cōcludendum eſſe, ꝙ Titius
uenditor conuentis, & iuratis contrauenerit, illaq́ue
non obſeruauerit, & in mora fuerit, & ſic pœnas con
uentionales, & alias in d. l. ſi quis maior. contentas in
28 currerit, nam † ex quo cum iuramento promiſit rem,
& ipſius rei, & cuiuslibet eiꝰ partis poſſeſſionē uacuā,
liberam, expeditam, & nullo modo aduocatoriā tra-
dere, & illam rem, ſeu ſaltem eius partem, illiusq́ue
poſſeſſionem emptori non tradidit uacuam, liberā,
& à nullo modo aduocatoriam, prout tradere promi-
ſit, & iurauit, fuitq́ue in mora tradēdi, ut ſupra, ſequi-
tur, ꝙ dicitur periurus, & incurrit pœnas conuentio-
nales, & alias, de quibus in d. l. ſi quis maior. & conſe-
quenter cōtra ipſum Titium remedio d. l. agi potuit
etiam ad reſciſſionem contractus in præiudicium di
cti Titij, quia contraueniendo promiſſioni ſuę iuratę
effectus eſt indignus omni commodo, omniq́ue iu-
re, quod ſibi ex inſtrumento dictæ uenditionis acqui
ri potuit, & acquiſitum fuit per text. in d. l. ſi quis ma-
ior. ibique doct. & ex ijs, quæ habētur in c. querelā. de
iureiur. l. cum in plures. §. mandaui. ibiq́ue Sal. ff. loca-
ti. Quod autem Titius uenditor rem, & ipſius rei, ſeu
cuiuslibet eius partis poſſeſſionem uacuam non tra-
29 diderit, apertè demonſtratur. Nam † Titius uendidit
totam rem ſimpliciter intra certos confines, & certi
numeri tornaturarum, non faciendo mentionem, ꝙ
eſſet cum alio communis, nec pro parte aliena, ergo
dicitur illam totam uendidiſſe, ut propriam, non au-
tē ius ſolum, quod in ea habebat, ad tradita per Alex.
& alios. in l. ſi domus. in fi. ff. de leg. 1. & in conſil. 115.
uolum. 5. facit tex. in l. ſi fines. & ibi docto. C. de euict.
& in l. ſi fundum. eod. tit. & faciunt notata per Pau. de
Caſt. & ibi Aret. in l. ſerui electione. in fi. ff. de lega. 1.
& per Bald. in rub. C. de contrah. empt. ubi cōcludūt,
30 † ꝙ ſi quis rem ſimpliciter uendat ignoranti ius uen-
ditoris, tunc tota res pleno iure uendi dicitur, nō aūt
ſolum ius, quod uenditor in illa habet, & ſi uenditor
tantum iuris non habeat, ut quia poſtea in totum, uel
pro parte aliena reperiatur, tūc propter dolum tene-
bitur emptori ēt re non euicta, nec lite aliqua ſup il-
la mota, ut eſt text. ibiq́ue Bar. & Alex. & Sali. in l. ſer-
uus. §. ſi ſciens. ff. de act. emp. & habetur per Bart. in l.
at qui. §. cum me abſente. ff. de neg. geſt. & per Bal. in
l. libera. in ulti. colum. C. de ſenten. argu. l. ſi quis do-
mum. §. 1. ff. locati. Secus ſi emptori ius ipſius uēdito-
ris ſcienti uendidiſſet, quia tūc ſolum ius, quod in re
habebat, uendidiſſe dicetur, ut in l. qui tabernas. ff. de
contrahen. emptio. Sed Titius rem ſimpliciter uendi
dit ipſi Sempronio emptori ius uenditoris ignorāti,
ergo totam rem pleno iure uendidiſſe dicitur. Vnde
cum poſtea apparuerit, rem uenditam ſolum pro par
te fuiſſe uenditoris, & pro parte alienam, uidelicet fi
liorum Caij fratris dicti Titij, qui rem illam pro par-
te pro indiuiſo tenent, ac poſſidēt, ſequitur, ꝙ Titius
uenditor non tradidit rem, nec eius poſſeſſionem, &
cuiuslibet partis ipſius rei uacuam, liberam, & nullo
modo aduocatoriam, & cōſequenter dolosè promiſ
ſa, & conuenta, ac iurata per eū non adimpleuit, quo
31 niam † uacuam poſſeſſionem tradidiſſe non dicitur,
qui rem in totum, uel pro parte alio poſſeſſam, ſiue
detentam tradidit, ut per Hoſt. in ſumma. de emp. &
uend. in §. & ad quid. l. ſi in emptione. §. uacua cum ſe
quen. ff. de actio. empt. l. emptorem. §. idem neratius.
eodem titulo, Pau. de Caſt. in l. ſi pater. C. de acti. em-
pt. & in d. §. uacua cum alijs ſupra in præſuppoſitis ad
32 ductis. Item † liberam rem, ſeu poſſeſſionem tradidiſ
ſe non dicitur ille, qui rem alienam in totū, uel pro
parte tradidit, ut eſt tex. cum gl. ibiq́ue Salic. Alex. &
Doct. communiter. in d. l. ſuper fundo. C. de trāſact.
33 & Soc. in d. conſi. 208. Item † rem à nullo aduocato-
riam non tradit is, qui rem in totū, uel pro parte alie
nam tradit, nam res aliena in totum, uel pro parte, q̃
fuit uendita, & tradita, poteſt à domino euinci, & ad
uocari, ut habetur in l. rem alienam. ff. de contrahen.
emptio. l. 1. cum ibi not. C. de rebus alien. non alien.
34 & l. 1. & fin. C. de commun. rerum alienan. Item † ſi
res euincatur, ſeu facile euinci poſſit ēt ratione ſoli-
us poſſeſſionis, uēditor de euictione tenetur, nec rē,
ut tenebatur, tradidiſſe dicit. d. l. emptorē. §. idē nera-
tius. d. l. datio. in prin. cū ibi no. Præterea ex quo appa
ret rē uenditā eſſe cum alio cōem, ſequitur, ꝙ ēt res
pro parte ipſius uenditoris nō dicitur tradita, nec tra
di potuit tanquam à nullo aduocatoria, qm̃ habens
rem immobilem cum alio cōem, & maximè cū con-
ſanguineo non pōt rē, ſeu partē ſuam alteri alienare
niſi requiſito illo, qui ſecum rē hēt cōem, alioquin is,
qui cum illo cōionem habet, pōt alienationē annul-
lare, & emptorem cogere ad ſibi uendendum, ut ha-
betur in ſtatuto de rebus communibus inter coniun
35 ctos. ¶Rurſus benè conſiderandū eſt, † ꝙ ille, qui per
ſtipulationem promiſit, & iurauit rem, & poſſeſſio-

nem vacuam tradere, ſi ſimus in contractu, de cuius natura ſit dominium trãsferri, ſi tradẽs ſit dominus, aut uſucapiendi conditionem, ſi non ſit dominus, ut eſt in contractu emptionis, & uenditionis, talis promiſſio cauſam bonorum, non autem nudum factum continet adeo, ꝙ per nudam facti traditionem nõ dicitur liberatus, niſi dominium rei, aut uſucapiẽdi cõditionem transferat. l. in cõuentionalibus. in fi. ibiq́; Bar. Alex. & Doct. omnes. ff. de uerb. obli. ſed Titius, qui promiſit rem, & eius poſſeſſionem uacuã tradere ſaltem pro parte, qua dicta res eſt nepotum ipſius, nõ dicitur illius dominium in emptorem tranſtuliſſe, argum. l. 1. & fi. C. de commu. rerum alien. d. l. rem alienam. l. 1. cum ibi no. C. de rebus alien. non alienan. c. nemo. de reg. iur. in 6. & l. nemo. ff. eod. tit. cum ſimil. item nec uſucapiendi conditionem, quia cum pro illa parte ſit minorum, & pupillorum, ſicut alienari nõ potuit. l. cum lex. C. de adminiſ. tuto. ita nec uſucapi,
36 ſeu præſcribi, quoniam † res minorum ſicut alienari nequeunt, ita nec uſucapi, ſeu præſcribi, ut habetur ꝑ gloſam, & doctores communiter. in l. ubi lex. ff. de uſucap. l. alienationis. & ibi gl. ff. de uerb. ſig. l. in bonæ fidei. cum gl. ff. de acq. rer. domin. not. in l. etiam ſi. ff. de minor. & in l. 1. 2. & 3. & fi. C. ſi quis ignor. rẽ min. ergo apparet dictũ Titium in caſu noſtro non adimpleuiſſe promiſſionem ſuam factam ſolemni ſtipulatione, & iuramento, quo rem, eiusq́; poſſeſſionẽ uacuam tradere iurauit: & ideò poſt octo dies immediatè ſequentes, poſtquam Titius ipſam pœnam inciderit, Sempronius emptor potuit ad duplum dicti pretii pœnæ nomine contra Titium agere, prout ipſe Titius in inſtrumento uenditionis ſoluere promiſit, at-
37 que iurauit. Quæ† pœna etiã de iure canonico, & in foro eccleſiaſtico exigi põt, cum non ſit adiecta quãtitati, ſed facto, ſeu dationi certę rei, & ſpeciei, ut habetur latè per canoniſtas in c. dilecti. de arbit. & in terminis per Petr. de Ancha. in conſi. 147. incipien. apud
38 antiquos, & modernos, qui ẽt ſubdit, † ꝙ in hoc caſu pœna uſque ad quadruplũ promitti, & exigi poſſet, qm̃ cum fuerit promiſſa in caſu, quo principaliter ꝓmiſſa, & conuenta, atque iurata non fuerint obſeruata, & ſic in caſu d. l. ſi quis maior. pœna poteſt uſq; ad quadruplum aſcendere, nam ſic etiam dicitur deberi ex diſpoſitione d. l. ſi qs maior. A fortiori igitur duplum petere licebit, prout in caſu noſtro fuit petitũ.
39 Potuit† etiam per Sempronium agi ad reſciſſionẽ dicti contractus emptionis, & uenditionis ad præiudicium tm̃ ipſius Titij uenditoris, nam hæc eſt pœna ꝑiurij, per d. l. ſi quis maior. inducta in odiũ non obſeruantis iuramentum pro parte ſua, ut ibi eſt tex. & doctores omnes; & ex infra dicendis clarius colligetur: intereſt enim ipſius emptoris aut rem totam habere aut in totum à contractu diſcedere. Vnde cũ nõ poſſit rem totam uacuam, & liberam habere, quia ꝓ parte eſt aliena, & minorum, eſt in totum a contractu recedendum, quia nõ eſt ueriſimile, ꝙ unam partẽ rei uellet, ſi aliam non haberet. l. ſi quis aliam. ff. de ſolu.
40 ibiq́; Bar. Præterea † cum uenditor ſe ad tradendam rem, eiusq́; poſſeſſionẽ uacuam, & liberam obligauerit, illam pro parte tantum uacuam, & liberam tradẽdo non dicitur liberatus, nec pœnam promiſſam in totum euitat, quia non dicitur pro parte ſua adimpleuiſſe, nam rem tradi eſt quid indiuiduum, & tantam utilitatem in parte reſpectu partis non affert, quantã in toto reſpectu totius l. ſtipulationes non diuidũtur. & in l. 4. §. cato. ibiq́; doct. plenè poſt Bart. ff. de uerb. obligat. & Bar. in l. qui uſusfructus. ff. de uſufru. lega.
41 Adde, † ꝙ ſi in caſu noſtro à contractu uenditionis in totum recedi nõ poſſet, ſed ſolum pro parte, qua res eſt aliena; ſequeretur inconueniens, ꝙ quis inuitus in

communionem incideret contra l. fundus
no. per gloſam, & Sali. ff. de contrahen. emp.
d. l. qui uſusfructus. Vel ſaltem euitari
42 uenditor teneatur ſoluere ipſi emptori
cut quando uenditor rem alteri obligatam
ter uendit, & illam emptori ignorãti tradit
Angelus, quem ſequuntur Alex. & alij in l.
res. ff. ad trebellianũ, per notata per Bar. in
latus ſim. in fi. ff. de uerb. oblig. Magis tamen
ꝙ in totum à contractu recedi poſſit, ac
neatur ad reſtituendum, & ſoluendum
ſibi ſolutum, & aliud tantundem, & ſic
quę plenè ſupra dicta fuerunt. ¶ Reſpõ
in contrarium adductis, in primis non a
Titius uenditor cõtractum pro parte ſua
rit, tradendo rem, & conſtituendo ſe no
nij poſſidere, & illam ab ipſo emptore c
per ea, quæ ſupra latius ſunt deducta: qu
ſpõdetur, ꝙ ex quo res uendita pro parte
uidelicet nepotum ipſius Titij, qui erãt m
potuit per traditionem ueram, ſeu fictam
illius partis transferri per ſupradicta, nec
ſeſſio aliqua eius partis per conſtitutum in
transferri potuit, ex quo ea tempore conſ
rat penes Titium conſtituentem, ſed pen
43 ſuos, & † per conſtitutum, ſeu per conduct
lum illa poſſeſſio transfertur, quæ tempor
ti, ſeu conductionis penes conſtituentem,
centem erat gl. in l. quamuis. §. ſi conduct
tinebit. & ibi Ang. & Alex. ff. de acq. poſſeſſ.
d. l. quod meo. & in d. l. interdum. in fine
quam habeat, quis transferre nõ põt d. c.
nemo. & ita habetur per gloſ. in l. 2. ibiq́;
acq. poſſeſſi. Bal. in l. 1. C. quando lice. ab
Ang. in d. l. quędam mulier. Ant. in c. cum
de reſtit. ſpol. & Oldra. in conſi. 129. & hoc
mum ſecundum Alex. in d. l. quod meo.
do reſpondetur, ꝙ ex quo uenditor cũ
miſit rem, & ipſius rei, ac cuiuslibet illius p
ſeſſionem uacuam, liberam, expeditam,
do aduocatoriam tradere, rem pro parte
& ab alio poſſeſſam tradendo, non dicitur
ſua contractum, & promiſſionem iuratam
uiſſe multiplici reſpectu ueluti ſupra
44 † Tertio uenditor per ſimplex conſtitut
ſetur liberatus, quin ad facti traditionem
liter, ꝙ in emptorem dominium rei, uel
poſſeſſio uacua, libera, & nullo modo
transferatur; ut per Alex. in conſi. 28. uol.
miſſis. ¶ Non obſtat, ꝙ remedium d. l. ſi quis
non datur niſi quinq; concurrentibus, ut
45 quia reſpõdetur, † in terminis noſtris omnia
ria ad illud remedium interueniſſe, nam Ti
ditor erat, & eſt maior uigintiquinq; annis,
uenditionis, & quælibet promiſſio per cum
ſpontè, ac abſque aliqua coactione: item
to fuit per Deũ, & ad ſacroſancta Dei Euã
ſo Titio iuratum. Quarto Titius ſuæ pro
ratæ contrauenit, quia interpellatus pro
dimpleuit, & ſic fuit in mora, argum. l. ſi ex
ſa cum ibi not. ff. de uerbo. obliga. & per gl
l. datio. §. ſi per uenditorem. ff. de actio. emp.
mora. in principio. ff. de uſuris. ergo pœnas
tionales, & alias in d. l. ſi quis maior. expreſſas
riſſe dicitur, argumen. l. ita ſtipulatus. la grand
uerborum obligatio. §. finali. Inſtitut. eodem
Paul. & Alexand. in dicta. l. ſi quis maior. &
Matheſil. in ſuo notabili. 51. per not. per Bar.
in l. ſi duo. §. fin. ff. de conſtitu. pecun. qui
pœnas d. l. ſi quis maior. non niſi poſt mora

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cum habere. Vltimo dictus Titius fuit in dolo, nō au-
tem in culpa, † quoniam uendendo rem ſimpliciter
ignorantius ipſius uenditoris dicitur in dolo, ſi res il
la ſit in totum, uel pro parte aliena, ut not. habetur p
Alex. in conſi. 69. uol. 4. & eſt bonus tex. in arg. in l. ſi
quis domū. §. pen. in uerſi. quid tamen. ff. locati. & in
l. ſeruus. §. ſi ſciens. ibiq; Bar. Alex. & alij. ff. de action.
emp. & in l. at qui. §. cum me abſēte. ff. de neg. geſt.
& Bal. in l. libera. in ult. col. C. de ſenten. Præterea quā
uis ad hoc, ut quis periurus dicatur, requiratur, ꝙ do
loſe iuramento contrauenerit, ut dictum fuit, maxi-
mè in terminis d. l. ſi quis maior. per ea, quæ uoluit
Bal. in d. l. obſeruare. §. proficiſci. cum ſimilibus. tamē
47 † in dubio ſemper doloſè iuramento contraueniſſe,
& dolo promiſſa, ac iurata nō adimpleuiſſe præſumi-
tur, quando iurans erat maior annis 25. ad tradita per
Alex. in l. qui iuraſſe. in prin. in fin. uerb. ff. de iureiur.
& probatur in d. l. ſi quis maior. ſolū enim in pupillo
dolus in dubio non præſumitur, ſed in alijs ſecus, ut
in d. l. qui iuraſſe. & in d. l. ſi quis maior. & maximè in
caſu noſtro hoc eſt dicendum, ex quo apparet Titiū
ſcienter rem pro parte alienā uēdidiſſe per tex. in d. l.
ſeruus. §. ſi ſciens. iūcta l. ea, quæ. §. dolū. ff. de contra-
hen. emp. cum alijs ſupra allegatis. ¶ Non obſtat, ꝙ
res aliena uendi poteſt, & uenditio ualet. l. rē alienā.
48 ff. de contrah. emp. quia † ualet quidem uenditio in p̄
iudicium uenditoris, ſed non in præiudicium illius,
cuius res erat, per gl. in d. l. rem alienam. iuncta l. 1. C.
de rebus alien. non alien. & in l. 1. in fi. C. de com. re-
rum alien. & maximè, quando res uendita erat mino
ris, ſeu pupilli per totū C. ſi quis ignorās rē minor. &
ſimilib. Secundo poſito, ꝙ uenditio inter ipſos cō
trahentes, & in preiudiciū uenditoris ualeat, propter
hoc tamen non tollitur, quin uenditor teneatur tra-
dere rem, & eius poſſeſſionem uacuam, liberam, ex-
peditam, & à nullo aduocatoriam tàm de iure com-
muni, quam ēt ſtante promiſſione per ipſum uēdito
rem cum iuramento, ut ſupra, facta. Vnde cū uēditor
contractum pro parte ſua in hoc non adimpleuerit,
quia rei, eiuſq; poſſeſſionem uacuam, liberam, expe-
ditam, & nullo modo aduocatoriam non tradidit, ip
ſe pœnas tam conuentionales, quàm legales d. l. ſi qs
maior. incurriſſe dicitur, & ad eas teneri debet, cū uē-
ditionis cōtractus etiam reſpectu partis rei, quæ erat
aliena, in ſe ualuerit ad prȩiudicium uenditoris, ut is
teneretur de euictione, ad duplum pretij, & ad alia,
ad quæ non obſeruando promiſſa, & conuenta de iu-
re tenetur ad no. per gl. & ibi Bar. & alij ī d. l. rem alie
nam. cum ſim. ¶ Non obſtat, ꝙ ex quo Sēpronius em
ptor, qui poſtea rem Titio locauit, & utēdam, & fruē
dam côceſſit, & ſic promiſit pati, ꝙ Titius cōductor
re uteretur, & frueretur, itaq; iurauit, non reficiendo
uillam exuſtam, & ſtabulum, patientiam prȩſtare nō
dicitur, ut conductor re uti, & frui poſſit, ipſe conuē-
tis, & ab eo cum iuramento promiſſis contrauenire
dicitur, & ideò tāquam periurus non eſt audiendus,
ſed ab actione, quàm contra Titium uenditorem in
tentat, excludendus per d. l. ſi quis maior. quia primo
reſponderi poteſt, ꝙ dato, ſed nō conceſſo ipſum Sē-
pronium reſpectu contractus locationis fuiſſe periu-
49 rum, & promiſſa, ac conuenta non obſeruaſſe, † tamē
propter hoc non debet excludi ab actione, & ab ijs, q̄
ſibi ex alio contractu, & inſtrumēto acquiſita fuerūt,
uidelicet ex contractu, & inſtrumento uenditionis ſi
bi factæ, nā nō obſeruans promiſſa, & iurata priuatur
ſolum actione oriente ex illo cōtractu, ſuper quo de-
linquit, non autē alia, quæ ſibi ex alio contractu, alia
que cauſa acquireretur, ut uoluit Rom. in ſuo ſingul.
501. incipien. tu ſai. p theoricā Inn. in c. dilecto. de p̄-
ben. & in c. intelleximus. ibique Ant. & alij de iud. &
hoc modo ſecundum ipſos, & Moder. ibi d. l. ſi quis
maior. debet intelligi, & declarari. Secundo reſpon-
deri poteſt, ꝙ, ut ſupra dictum eſt, ad hoc, ut pœnȩ d.
l. ſi quis maior. locum habeant, requiritur inter alia,
ꝙ quis ſcienter, & doloſè conuentis, & promiſſis iu-
50 ratis contrauenerit. Sed † dolo, ſeu culpa, aut facto Sē
pronij non contigit, Titium conductorē nō poſſe re
uti, & frui, ſed facto alterius, & potius caſu fortuito,
uidelicet propter incendium factum ab exercitu, ſeu
ab hoſtibus, & latronibus, quod caſui fortuito tribui
dicitur, argumento l. ex conducto. §. ſi uis. cum ſeq. l.
item quæritur. §. exercitu. & l. ſi quis domum. in fi. ibi
q́ue Paul. de Caſt. ff. locati. & l. quæ fortuitis. C. de pi-
gno. actio. ergo non ad reſciſſionem contractus, ſed
potius ad mercedis remiſſionem pro rata temporis
agi potuit. d. l. ſi quis domum. §. 1. & fi. & ibi Paul. de
Caſt. ¶ Non aduerſatur etiam, ꝙ ex quo Sempronius
emptor circa rem emptam, eiuſq́; poſſeſſionem nō
fuit uexatus, neque uexatur, contractui, & promiſſio
ni contrauentum non dicitur, & ideò non poteſt age
re remedio d. l. ſi quis maior. quæ locum habet ſolū,
quando promiſſioni, ſeu contractui fuit contrauen-
tum, ad not. per gl. in d. clem. 1. de reſcrip. quia reſpon
51 detur, ꝙ † illa gl. in d. clem. 1. & id, quod ibi dicit do.
Card. nō procedit in caſu, quo iuramentum adeſſet:
nam tunc etiam ante, quàm quis fuerit uexatus, pōt
dici contractui contrauentum, ſi promiſſa non fue-
rint obſeruata, & quis in mora faciendi id, quod pro-
miſerat, fuerit, ut colligitur ex tex. d. l. ſi quis maior.
ubi hoc in terminis uolunt Moder. in 4. col. & patet
ex ijs, quȩ ſupra plenius dixi. ¶ Vltimo non obſtat, ꝙ
contra uenditorem de euictione agi non poſſit ante
52 quàm res euincatur, ut ſupra dictum fuit, quia † illud
eſt uerum, niſi uenditor fuerit in dolo, ut quia ſciēter
rem in totum, uel pro parte alienam uendiderit em-
ptori ius uenditoris ignoranti, prout in dubio ignora
re præſumitur, argumen. l. pen. cum ibi not. C. de eui
ctio. nam ex quo ſic uendēdo eſt in dolo, ut ſupra di
xi, poteſt contra eum agi ad reſciſſionem cōtractus,
ut pretium totum emptori reſtituere teneatur, ut eſt
gl. ſingularis in l. ſi rem, quam. ff. de euictio. cum qua
docto. ibi pertranſeunt. Et dicit Bar. in d. l. ſi ſeruus. §.
ſi ſciens. ꝙ emptor poteſt contra uenditorē, qui ſcien
ter rem alienam uendidit, agere etiam ante, quā res
euincatur, actione exempto ratione doli in ſic uendē
do commiſſi per illum tex. idemq́ue uoluit Sali. ibi,
& ſequitur Bar. in d. l. at qui. §. cum me abſente. Bal.
in d. l. libera. in ulti. col. & in l. 1. in 5. oppoſitio. C. de
pericu. & commo. rei uendica. & eſt glo. in d. l. qui
rem. C. de euictio. & ibi Bal. & facit l. 1. §. 1. ff. de acti.
empt. Vel poteſt agere ex ſtipulatione doli, qua uen-
ditor promiſit dolum malum abeſſe, abfuturumq́ue
eſſe, prout in caſu noſtro fuit promiſſum, ut per Bart.
in d. §. ſi ſciens. Et ad id, quod dicebatur, quòd res bo-
na fide uendita propter minimam cauſam inempta
fieri non debet. l. res bona fide. ff. de contrahen. empt.
reſpondetur, quòd in caſu noſtro res non fuit bona fi
de uendita, ſed mala, & doloſè, ac cum deceptione,
ex quo Titius ſcienter rem pro parte alienam uendi-
dit per prædicta. Item ſic reſcindendo uenditionem
non dicitur propter minimam cauſam reſcindi, ſed
propter magnam, prout illam lex magnam reputat,
ut in d. §. ſi ſciens. ibiq́ue Bar. Salic. & alij, & Bar. in d.
l. at qui. cum ſimilibus ſupra allegatis. Cum itaq; res
non fuerit bona fide uendita, ſed mala, et doloſè, ac
cum deceptione, infertur, quòd res inempta fieri pe-
ti poteſt, quia hæc dicitur magna cauſa, argumento
d. l. res bona fide. Et hæc quoad dubitationem propo-
ſitam dicta ſufficiant. Laus Deo.